

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor: un șir petit 2 lei pentru odată dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Puncte de orientare

(=) În articolele «Roma papală și România», scrise cu deplină competență de istoric, dl N. Iorga ni a înfățișat atât felul în care Roma papilor ar vrea să stăpânească o mare parte din poporul român, cât și atitudinea din România în timpuri mai nouă a bisericii romano-catolice.

Roma papală n'a șovăit niciodată, în cursul veacurilor d'a face hatărul unguirilor catolici; pentru unguri ea n'a cruțat nici chiar pe românii greco-catolici, în cazul când aceștia erau mai mult *români*, decât aderenți ai Romei pontificale.

Este explicabil, — când ne gândim că legăturile unguirilor cu scaunul papal datează chiar de la primul lor domnitor încoronat, de la Sfântul Ștefan, rege «apostolic», ca și toți următorii săi, având menirea dată de Roma papală însași, să persecute și să strivească tot ce este «schismatic și păgănesc». Prin urmare Roma aceea veacuri întregi a putut să fie față de Ungaria ori ce, — dar n'a fost *latină*.

Latinismul ei apare în lumină și mai în deosebi atunci, când episcopii români greco-catolici sânt înregimentati în consfăturile romano-catolice, — va să zică alătura cu asupritorii poporului românesc.

Dl N. Iorga scoate în deosebi la iveală înăurirea nefastă a *seminariilor*, care puneau alături pe români și pe unguri și îi creșteau alături. «Și dacă unguirul — în aceste seminarii — nu ceda ni-

mic din nația sa... românul se lasă atras de universalitatea catolică splendidă, cultă dar — neromânească; o întreagă generație de clerici cu tendinți apusene, dar tot mai insensibili față de naționalitate ca prim factor de viață, a fost hărăzită astfel bisericii unite, care, desprețuind primitivul trecut românesc se mândrea că a suit scara ce duce la paritatea cu catolicii».

Când era cineva «prea bun» român, ca de exemplu Buhea istoricul, Moldovan Micu filantropul, nu mai putea să obție rangul de arhipăstor al bisericii sale, și dincontră, când cineva manifesta sentimente de «bun patriot» (jô hazafi!) calea spre scaunul episcopal îi sta larg deschisă.

La aceasta mai adăugăm noi:

Înrăurirea romano-catolică mergea și mai departe: Catedra de limba română de la universitatea din Budapesta n'o putea ocupa «bunul patriot» român de cât atunci, când era totodată și greco-catolic. Un Alexici (dușere, ortodox!) n'a ajuns profesor universitar în Budapesta numai din motivul că nu aparținea bisericii, dacă nu romano-catolice, cel puțin celei greco-catolice.

Ce a făcut apoi biserica latină în vechiul regat înainte de război și în timpul războiului, decât propaganda cea mai rafinată și cea mai îndrăzneată împotriva statului român și a bisericii sale ortodoxe.

Ear în timpul de astăzi? Cine lucrează mai dinadins și neîntrerupt la re-

facerea Ungariei «ciuntite»? Acelaș «sfânt scaun» de la Roma.

Dovezile se repetă zilnic, — și ele nu vor înceta d'a se repeta, fiindcă așa cer interesele aceluia scaun: apărarea și restabilirea Ungariei cu rege «apostolic».

Dacă prelații bisericii greco-catolice zic că stau în fruntea unei biserici *naționale*, și dacă cred că nu vor veni în conflict cu reprezentanții bisericii romano-catolice și *anaționale*, vor avea acum ocazie să și desfășoare ideile și — eventual — năzuința de a se despărți de legăturile strănse și neromânești cu cei ce, ca buni români, nici decum nu se potrivesc; — vor avea în sfârșit ocazie să și statorească drepturile prin însași *constituția* țării române. Și atunci vom fi la adăpost și unii, și alții, de surprinderile nemulțumirilor.

Sfântul Sinod. În ședințele din urmă ale Sfântului Sinod s'a dezbătut raportul privitor la organizarea învățământului superior bisericesc și în școlile de cântăreți.

S'au luat în considerare mai multe propuneri, comunicări și rapoarte făcute de membrii Sinodului.

Actuala sesiune a Sfântului Sinod s'a închis Miercuri în 30 l. c. v.

Calendarul arhidiecezan s'a pus în vânzare sub titlul *Calendarul Bunului Creștin* pentru anul 1923. Se găsește: la Librăria Arhidiecezană în Sibiu, în tutungerii și la toate librăriile. Este cel mai căutat între calendarele noastre din Ardeal.

FOIȘOARA

Scrisoarea M. S. Reginei către „România Jună“

Societatea academică social-literară *România Jună* din Viena, a primit, cu ocazia semicentenarului său, următoarea scrisoare din partea M. S. Reginei Maria:

Cu deosebită bucurie am aflat că Societatea Academică România Jună din Viena, sărbătorește estimp jubileul ei de o jumătate de veac de jînță și țin cu acest pritej să aduc prinosul urărilor ce din adâncul inimii și cu nemărginită dragoste fac pentru propășirea acestui focar de cultură românească, care totdeauna a înrăpat simbolul unității naționale și a înfrățirii românilor de peste tot locul.

Ca și neuitata, întru fericire răposata regina-poetă Carmen Sylva, am admirat necontenit avântul și dorul de neam ce pururea a însușeșit tineretul românesc, adunat de pretutindeni laolaltă la vatra României June, în jurul focului sacru al unității naționale, păzit ca de niște vestale fără prihană, de agerii noștri flăcăi din toți munții, din toate plaiurile, văile și câmpiile românești.

Încă de pe vremurile când neamul nostru era oropsit sub iugul unei nații străine, Româ-

nia Jună cu viziunea ce un tineret entuziast și cu cugetul curat al iubirii de neam ce trebuie să aibă, și a dat seama că românii de peste tot locul sânt «un trup și un suflet», și au dat astfel o mare pildă de solidaritate națională și adevărată frație.

Cu dragoste de mamă înduioșată pentru copiii ei iubiți, sânt încredințată că și'n viitor România Jună va sluji de pavază a unității noastre naționale.

Fie ca și de azi încolo duhul marelui Voevod Mihai, al lui Micu, Șincai, Lazăr, Asachi, Eminescu și a celorlalți apostoli ai neamului nostru întinerit și deșteptat, să fie făclia călăuzitoare a copiilor și copioilor copiilor noștri.

Fie ca pilda de înfrățire națională dată de România Jună pe vremurile cele mai vitrege pentru neamul nostru, să dăinuească și să fie urmată de frații noștri de pretutindeni.

Fie ca jertfele făcute de noi toți pentru întregirea neamului să fie de toți sfințite pentru binele patriei comune una și nedespărțită.

Fie ca tot neamul să mărturisească că are unul și acelaș suflet, că este dintr'o tulpină și vede într'o lumină, lumina patriei mărite.

Maria,
Regina României.

Decembrie, 1922.

Se prăbușește un vis

Cu ocuparea din nou a Constantinopolului din partea turcilor se prăbușește de o dată și un vis frumos al bisericii creștine.

Era o dorință de aproape o jumătate de veac a creștinilor ortodocși, ca monumentala biserică *Sfânta Sofia*, un giuvaer de artă bizantină, prefăcută în moșee turcească, să ajungă eară în mâna acelora pentru care a fost ridicată.

Dorința îndreptățită era aproape să se realizeze. Evenimentele neașteptate însă, din timpul din urmă, au tulburat iluzia și au făcut, ca realizarea ei să fie amânată. Dar, până când? —

Iată, ce frumos descrie vestitul călător *Sven Hedin*, în cartea sa «Dela pol la pol», istoria bisericii *Hagia Sofia*:

Numărăm anul 548 de la nașterea lui Hristos. O biserică pompoasă au isprăvit-o tocmai acum cei mai mari meșteri de pe vremuri din Azia mică. Lucrarea a ținut șasesprezece ani, lucrând la ea neîntrerupt zece mii de oameni. Astăzi însă lucrarea uriașă este gata, astăzi are să se sfințească biserica Sfânta Sofia.

Marele împărat al împărăției bizantine, Justinian, vine într'o trăsură trasă de patru cai ca șoimii, și intră în biserică însoțit de patriarhul din Constantinopol. Înăuntrul este așa de larg,

Conferența preoțească a tractului Mediaș

Preoțimea tractului Mediaș și-a ținut conferența pastorală de toamnă în ziua de 21 Noiembrie 1922, (Intrarea în biserică). Gerul, ca pe la Bobotează, ne insuflă temerea că această conferență va fi slab cercetată. Temerea noastră nu s'a realizat: afară de 3—4 păstori sufletești, bătrâni neputincioși, unul reținut prin afaceri, cari nu suferă amănare, și durere, și 1—2 mai puțin conștii de datorință, ceilalți toți, înfruntând frig și comunicație grea — unii chiar din presară — au fost la locul lor, ba doi dintre frați, scăpând trenul, au așteptat în gară mai multe ore, până la sosirea unui tren de povară, și au preferat a călători cu acela, decât să rămână dela conferență...

La ora 9 s'a început serviciul divin prin preoții D. Filimon, V. Scuteș, E. Fleșeriu și Gr. Suci, la finea căruia pr. I. Chiș, a ținut o bine întocmită predică despre buna creștere a copiilor.

Răspunsurile dela liturghie le-a dat corul tinerimii adulte din Mediaș sub conducerea harnicului director al școlii primare de stat, dl N. Miuța. Dl director ni-a dat dovada talentului său muzical și a zelului în ocupațiuni extra-scolare.

După terminarea Sf. liturghii ne-am intrat în școala primară din loc, unde președintele, p. prot. Mircea, prin un cuvânt bine simțit, în care scoate la iveală momentele însemnate din sublima și greua chemare a preotului, deschide ședința. Se constituie biroul și se pune în discuție predică rostită în biserică; predică se declară deplin reușită, atât ca formă și fond, cât și ca predare.

Fiind timpul înaintat se anunță continuarea ședinței pe 2 jum. ore p. m. și trecem cu toții la masa comună.

Intorși în școală, după redeschiderea ședinței p. T. Holerga, conform ordinii de zi, își citește disertația despre «Ingrrijirea educației religioase a tineretului în legătură cu școala de Dumineca». Vorbirea este ascultată cu viu interes până în sfârșit. P. S. Chețan, censor, citește raportul privitor la cele expuse de autor. După raport președintele deschide discuția asupra obiectului; la discuție iau parte mai mulți membri. Reasumându-se observările și reflexiunile autorului, se anunță ca concluz, că p. T. Holerga s'a achitat cinstit de sarcina sa, indicând o direcție sănătoasă cu privire la educația tineretului. Autorul, arătând necesitatea educației tineretului, ne specifică în 10 puncte materialul, care trebuie prelucrat, și anume: sub punct 1. părți din pruncia lui Ișus, apoi din viața primilor creștini; 2. părți din istoria bisericii noastre române; 3. părți din catehism; 4. explicarea Sf. liturghii și cântările bisericesti; 5. datorințele tinerilor către părinți și mai marii lor; 6. dezvoltarea simțământului că trăieșăm în lume; 7—10. din științele profane: Istoria, geografia, matematica, fizica, chimia, — toate în legătură cu religia, cu Dumnezeu; apoi își exprimă dorința, ca cei chemați

ca într-o piață de târg, iar cupola, care seamănă cu cerul, se boltește la o înălțime de 56 metri. Justinian se uită împrejur, și se bucură de lucrul său. Se minunează de marmora cu mai multe fețe, de pe pereți, de mozaicul artistic al cupolei, lucrat de aur, de cele o sută colonne din porfir roșu și marmură verde, pe cari se răsfrânge cupola și galeriile. Nemăsurate sânt bogățiile împăratului. Șapte cruci de aur a dăruit el pentru biserică cea nouă, fiecare de câte o mază, de grea. În altar sânt patruzeci de mișcături pentru coperirea potrelor, toate cusute cu perle și pietri scumpe, și douăzecișipatru de biblii care, cu scoarțele lor înțaurite, cântărea fiecare câte două măji. Imbrăcămintea celor trei portaluri este făcută din lemnăria corăbiei lui Noe, și ușile dela intrările principale erau de argint curat, celelalte erau din bucăți încrustate minunate, de cedru, os de elefant și chihlibar. Intre douăsprezece colonne de argint strălucește, de asemenea din argint, dar înțaurit, ceea ce este mai sfânt în acest templu, chipul celui răstignit, copie credincioasă a crucii, care o ridicaseră în Ierusalim păgânii Romani, cu peste cinci sute de ani mai înainte.

Bolta înnoată în lumină. Candelabre de argint deasupra capului împăratului formează o cruce uriașă, simbolul strălucirii biruitoare a luminii cerești asupra întunecimii pământului. În mozaicul cupolei luminează fețele blânde ale

să compună o carte, care să cuprindă materialul, ce trebuie predat tineretului, pentru a introduce unitate în educația acestuia.

Pentru a înlesni atingerea scopului, preoțimea să invite și pe învățători la conlucrare. Să se execute după puțină dispozițiile cuprinse în «Regulamentul pentru organizarea și cultivarea tinerimii adulte», statorit în conferența noastră din 5/XI 1906 și aprobat de P. V. consistor prin rezoluția din 17/IV 1907 Nr. 3578 Bis.

Conferența aduce, atât autorului, cât și censorului, laudă pentru zelul dovedit în această lucrare.

Ședința se suspendă pentru câteva minute.

După redeschidere urmează la ordinea zilei: «Alcatuirea unui plan analitic al activității pastorale în decursul anului, în legătură cu introducerea unui registru de evidență», de p. G. Iacob, censurat de p. D. Filimon.

Cetită lucrarea, și ascultat și raportul censorului, se deschide discuția asupra lor, la care iau parte mai mulți inși.

După ce președintele face rezumarea observărilor aduse și a reflexiunilor autorului, lucrarea se declară reușită. Spre a putea fi toți preoți tractuali permanenți orientați în chestiune și pentru a putea asculta și păreriile altora, se decide a se da publicității planul și ideile de care a fost călăuzit autorul:

În introducerea autorul arată curentul periculos, de care e răpădită omenirea, rezultat al războiului trecut. Spune că factorul principal, care este dator a se opune, cu toată puterea posibilă, acestui curent, este biserica și organele sale. Înșiră greutățile ce întâmpină preotul la încercarea de a pune stavilă curentului distrugător; arată mentalitatea oamenilor, cari în război au văzut multe țări și moravuri și s'au întors acasă infectați de porniri rele și conclud că a păstori pe oameni acum, ca să vină împărăția lui Dumnezeu pe pământ, este una din cele mai grele probleme.

Ca arme pentru a lupta cu nădejde de izbândă în contra răului pornit sânt pentru preot absolut indispensabile: răbdarea, munca și știința. Aceste însușiri trebuie zi de zi susținute și întărite. Sune apoi, că părghia prin care preoțimea este în stare a înlătura greutățile, este uniformitatea în lucrare și principiul de a face nu mult, ci a face bine.

Activitatea pastorală o împarte în două: o parte pur pastorală, și o parte administrativă, și zice că nu și poate închipui un bun păstor și rău administrator, și invers.

Asupra părții administrative nu insistă, căci încă în anul 1903 s'a compus un plan cronologic despre «gencile periodice oficiale scripturistice și de control, și evidența acestora se publică și în Calendarul nostru bisericesc an de an; acestea le mai regulează Statutul organic, diferite regulamente și circulare.

La partea pastorală se oprește mai mult și zice, că un plan analitic, care să cuprindă întreaga activitate pastorală nu poate compune; poate compune însă — și e bine să compună

sfinților, cari cu evărie mută stau în genunchi înaintea lui Dumnezeu; sub boltitură plutesc cei patru Cheruvimi. Și împăratul își aduse aminte din a doua carte a lui Moise: «Și Cheruvimii își întinseră aripile de sus, și acoperiră cu ele jelțul milei, și ei stăteau cu fețele unul către altul, și se uitau la scaunul milei». Nu era tot asemenea și în acest templu nou? Cuprins de umilință înaintea Atotputernicului, dar totodată plin de mândrie omenească, Justinian cade în genunchi și strigă: «Lăudați să fie Dumnezeu, care m'a învrednicit să sfârșesc lucrarea aceasta! Eu te am biruit, o Solomoane!»

Și atunci răsunară flaute și timpane, și cântecele de bucurie ale poporului se răsfărgeau printre case, din ale căror ferestri atârnav stoffe lungi de brocat prețios. Patrusprezece zile ține sărbătoarea... butoaie pline cu monede de argint se aruncă în mijlocul poporului, și cetatea întreagă este oaspele împăratului.

(Urmează)

Revista Transilvania nr. 10 din 1922 este închinată amintirii fostului președinte al Asociațiunii, Andrei Bărganu. Cuprinde câteva din publicațiile regretatului dispărut și alte articole în legătură cu activitatea și moartea sa. Prețul unui număr 10 Lei.

— un plan analitic pentru un an, ca apoi să ținându-se cont de ce s'a lucrat și cu ce rezultat să se compună un nou plan pentru anul viitor și așa mai departe.

În legătură cu planul, introducerea registrului de evidență o declară de absolut indispensabilă, deoarece fără acest registru planul poate rămânea literă moartă.

Ne prezintă pentru anul viitor un plan împărțit în 4 secții, și anume:

1. *Predica.* Sânt obligatoare pentru fiecare preot 12 predici scrise. Aceste predici să fie în toate parohiile din tract despre unul și același conținut, stând în voia fi-cărui preot a și alege textul, și anume: Predica din Decembrie a. c. să fie despre «Credință»; din Ianuar despre «Dragostea creștinească»; din Februar despre «Nădejdea creștinească»; din Martie Păsesimi despre taina a IV-a «Mărturisire»; din April despre taina a III-a «Cuminecătura»; din Mai despre taina I «Botezul»; din Iunie, din viața poporului agricol despre «Diligență și bunăchivernisire a bunurilor morale și materiale»; din Iulie despre «Cumpăt, cu regulile igienice»; din August despre «Sinceritate și respectarea bunului moral și material al deaproapelui» folosind partea a II-a din Decalog; din Septembrie despre «Bunăcreșterea a pruncilor», în legătură cu începerea anului școlar; din Octombrie despre «Viața conjugală ca temelie a societății — taina IV»; din Noembrie despre «Răgăciune și mulțămintă lui Dumnezeu pentru bunătățile date nouă în decursul anului».

Toate aceste predici se vor anecta registrului de evidență, în care — bine înțeles — se va induce data când s'a predicat și textul, ce s'a întrebuintat.

Cercurile religioase se vor convinge despre îndeplinirea acestui obligament, după puțină vor censura predicile și pe cele mai succese le vor recomanda comitetului despărțământului pentru a se face și în tractul nostru o colecție de predici bune.

2. *Catehisarea.* În fiecare comună este obligatoare catehisarea tineretului în toate Duminecile; i se vor propune rugăciunile, cântările bisericesti după melodiile uzitate în catedrală (Cunțan) și alte cunoștințe, pe baza unui plan anume întocmit. Tineretul va fi obligat a lua parte în toate Duminecile și sărbătorile atât la liturghie, cât și la utrenie.

În registru se va induce ziua și ora în care s'a ținut catehizarea, materialul propus, câți tineri au fost prezenți și câți absenți. Câți s'au scuzat și câți au rămas nescuzați. — Ce dispoziții s'au luat față de cei absenți și întru cât s'au executat aceste dispoziții, sau ce piedeci s'au arătat întru executarea lor, ce remedii s'au luat pentru înlăturarea piedecilor, — adică toate momentele promovatoare și împedecătoare ale catehizației.

3. *Mărturisirea și cuminecarea.* Încât se poate să nu rămână nici un parohian nemărturisit și necuminecat. Tineretul să fie obligat la aceasta, ear părechile de miri, în oricare anotimp ar fi, nu se vor cununa până nu vor face un examen din rugăciuni și nu se vor mărturisii și cumineca.

Se va induce în registrul de evidență data când s'a ținut mărturisirea, câți s'au mărturisit în cutare zi și câți s'au cuminecat; la încheiere câți s'au mărturisit și cuminecat peste tot, căsătorii adulți, prunci, și eventual câți au rămas neimpărtașiți cu aceste sfinte taine, și care a fost cauza. La părechile cununate asemenea se va introduce în registru data mărturisirii, resp. piedecile neîmolnirii acestora, așa ca în registru să fie evidențiate toate cununiile îndeplinite în decursul anului.

4. *Protocolul (Registrul) familiar.* Unde nu se găsește, să se introducă conscrierea familiilor într'un registru după următorul model:

Fiecărei familie — după numărul casei — se destinează o pagină — format mare, — cu următoarele rubrici: Nrul-curent, — două rubrici pentru membrii familiei — bărbați — femei; o rubrică care arată poziția în familie, tată, mamă, prunc legitim ori nelegitim; o rubrică: născut, — una: căsătorit, una: mort; apoi o rubrică pentru schimbările în familie prin căătorie, unde a trecut persoana; pag. și Nrul curent și de unde a venit persoana pag. și Nrul curent.

Prin acest protocol preotul are în evidență permanentă starea fiecărei familii cu stările genealogice și gradele de consangvinitate.

Autorul zice: Practica mi a dovedit că acest protocol este indispensabil în toate mișcă-

ile oficiului parohial nu numai din punct de vedere statistic, ci și din punct de vedere moral. El concentrează pe toți membrii familiei după etate, după schimbările, care s'au făcut în familie prin naștere, căsătorie și moarte; evidențiază legăturile de consangvinitate, cunoștințele cetitului și scrisului, și alte momente din viața conjugală, d. e. căsătorie legală, concubinaj, căsătorie I, II etc. În comune mari, dar și mici — e bine să i se anexeze un index alfabetic.

Introducerea acestui protocol familiar este grea, reclamă timp îndelungat și lucru migălos, și deci în anul în care intrăm să se facă numai începutul.

Ziua când s'a început lucrarea, să fie introdusă în registrul de evidență.

Autorul încheie cu cuvintele Ev. Mat. V. 16.: «Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând faptele voastre cele bune, să mărească pe Tatăl vostru cel din ceruri».

Terminată ordinea de zi, președintele mulțumit de interesul viu al preoșilor la împlinirea chemării sale, dovedit și la această conferință, și însuflețit de dragostea adevărată colegială, de care e stăpânită preoșimea acestui tract, încheie ședința, dorind fiecăruia tărie spre a putea pune în practică cele statorite în conferință. —

Nu pot trece cu vederea plăcerea ce ni-au făcut o domni N. Mișu, director, Briș și Pocan învățători la școala de stat din loc, onorându-ne cu prezența dlor în întreg decursul conferinței, și îmi exprim convingerea, că preoșimea cu drag ar privi la domni învățători în conferințele sale, căci acelaș scop urmărim: luminarea poporului pentru fericirea vremelnică și veșnică a lui.

Rep.

Citind reviste

Despre ciocnirile întâmplătoare între studenții universitari clujeni, — în care dușmanii statului român și ai creștinismului voiesc să descopere un nou antisemitism — scrie Legea Românească:

La facultatea de medicină din Cluj pentru anul I s'au înscris vre-o 150 studenți, din cari mai mult de jumătate evrei. Când ajungea pe masa de disecție vre-un cadavru evreu, studenții evrei nu voiau să disece, ci interveneau la comunitatea lor religioasă, care ridică numai decât cadavrul coreligionarului și îl înmormânta. Marțea trecută s'a repetat cazul. Studenții creștini (români, sași și unguri) la aceasta și au pierdut calmul și s'au dat la insulte față de studenții evrei, devastând redacția ziarului evreesc Uj Kelet. Cazul a ridicat valuri mari. Presa e înfierat fapta studenților, unele ziare privind o prin ochii larii politice, iar cele semite trambitând în largul lumii pretinsul antisemitism românesc. Am ajuns deci iarăși pe banca acuzaților. Și fiindcă noi creștinii în toleranța religioasă am ajuns chiar la lașitate, înghitim prea iute acuza antisemitismului, genându-ne oarecum a privi vredată problema semită în față. Inzădar am afirma că ea nu există, când faptele o dovedesc. Inșă trebuie să-i vedem fața adevărată, nu cea arătată din adins. Multe probleme plutesc adeseori în aer și nu luăm cunoștință de ele, decât în momentul când fapte concrete le tradează. Cazul din Cluj denotă că e ceva în aer. Inșă nu e antisemitism, ci o *deșteptare a conștiinței creștine*. Reprobăm pogromuri e, fiind ele incompatibile cu iubirea creștinească. Nu voim ca sânge străin să stropiască crucea lui Hristos. Inșă dorim ca numele lui Hristos să fie viu în toți câți se numesc creștini.

A apărut

Calendarul Bunului Creștin pe anul 1923

Se vinde la **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ** în SIBIU, și în alte librării. — La cererile prin **MANDAT POSTAL** se va adăuga 4 Lei pentru porto și recomandat.

Pentru unificarea culturală

Comitetul central al Ligii culturale a adresat Asociațiunii în Sibiu o propunere semnată de dl N. Iorga, care comunică dorința Ligii ca relațiile sale cu Asociațiunea să fie cât mai strânse.

Eată propunerea venită din partea comitetului central al Ligii culturale:

De oarece în ultima adunare generală a Asociațiunii, ce s'a ținut în Noemvrie la Sibiu s'a adus în discuție candidatura pe care președintele Ligii culturale nu avea nici calitatea de a o pune, nici dreptul de a o refuza, credem de datoria noastră să vă comunicăm că dorința noastră este ca relațiile dintre Asociație și Ligă să fie cât mai strânse — mergând până la o eventuală contopire, cu schimbarea statutei ambelor societăți — la un popor ce nu are azi numai o singură cultură, ci acelaș hotar politic. În ce privește afacerile administrative, nimic n'ar fi mai natural decât ca președintele cultural unic să aibă 2 vicepreședinți, îngrijind fiecare de averea proprie a fiecărei instituțiuni, căci unirea s'ar face numai din punct de vedere cultural. În acest sens vom face o propunere la viitorul congres al Ligii Culturale, rămânând ca dv. să faceți o propunere identică la cel mai apropiat congres al d-voastre.

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa Mitropolitul nostru *Nicolae*, a plecat cu trenul de Luni la București.

Predici. Duminecă în 4/17 Decemvrie va predica în catedrala noastră protopopul militar I. Serafin.

Lui Avram Iancu i se va ridica o statuă în Cluj. Comitetul executiv publică concurs pentru facerea planului și modelului de ghips, acordându-se trei premii: de 40 mii, 20 mii și 15 mii de lei. Statuia evestră va reprezenta pe Iancu din anii 1848 și 49, după tablouri și tradiție. Figuri secundare sau reliefuri vor caracteriza epoca deșteptării naționale din anii revoluției.

Invalizii din război. Secția Sibiu a acestei societăți se va constitui în adunarea convocată pentru *Duminecă în 17 l. c. n.*, la ora 11 a. m., în sala prefecturii județene din Sibiu. Indemnăm pe toți cetățenii onorabili, intelectuali, meseriași și țărani, să ia parte în număr cât mai mare la această întrunire.

Dela moartea regretatului Dr. Aurel Brote, avocat în Sibiu, fost director executiv la banca de asigurare «Transylvania», inițiatorul și primul președinte al «Reuniunii române de muzică din Sibiu», — se împlinesc la 3/16 Decemvrie a. c. 25 ani. Văduva răposatului, dna M. nerva Dr. A. Brote n. Drăghici, face din acest prilej un părăstas — în amintirea neuitatului ei soț și pentru odihna sufletului lui, — care se va celebra în catedrala ortodoxă română din localitate Duminecă la 4/17 Decemvrie a. c. la ora 10^{3/4} a. m. Rudeniile, foști prieteni și bunii bunoscuiți sânt pe calea aceasta avzați, ca eventual, și întrucât ar dori, să poată lua parte la acest act de aducere aminte.

«**Academia Ortodoxă**», societate academică teologică română în semnarul arhiepiscopului din Cernăuți în adunarea sa generală ordinară din 14 Noemvrie 1922 s'a constituit pe anul administrativ XXXV 1922—23, alegând următorul comitet: Președinte Emilian Beabănu, vicepreședinte G. Popescu, secretar de externe V. Mateiu, secretar de interne Șt. Lupșa, casier M. Lenciu, bibliotecar E. Lăcuța, econom T. Perhaița, controlor T. Lăpușeanu. — Secția literară: Președinte G. Onițiu, referent D. Staniloaie, substitut Șt. Lupșa. — Secția muzicală: Președinte C. Ignatescu, bibliotecar A. Giga, adlat E. Lăcuța. — Comisia revizuitoare: Președinte E. Laiu, adlat I. L. Runcanu, adlat II C. Moga.

Știre ziaristă. Ziarul clujan *Patria* își strămută sediul la București. Astfel presa românească din Cluj rămâne cu o singură gazetă zilnică; — tot mai bine, decât în Sibiul nostru, care nu mai are nici un cotidian.

Muncă pozitivă. Din o corespondență mai lungă, primită dela un fruntaș din părțile Iliei, publicăm următoarele: Dumineca trecută mergeam cu sania d'la Ilia la Zam. Cătră ora 2 treceam prin Câmpuri. Am văzut aproape tot satul adunat înaintea școlii. La întoarcere, înserase binisor, când eram prin Câmpuri — oamenii ieșau din școală. Din curiozitate opresc sania și întreb pe un bărbat mai în etate: Ce ați făcut în școală o dupăamează întreagă? El îmi răspunde cu fața senină: lucruri bune am făcut dle. În ora cea dintâi, părintele ne-a învățat pe cei-ce nu știm carte, să cetim. După aceea ne-a ținut o vorbire despre folosul cărții și al învățaturii, iar apoi 2 dintre oamenii cari știu mai bine ceti, ni-au cetit lucruri frumoase din cărți primite de părintele dela vlădicul nostru. Apoi 2 băieți mai marișori au spus versuri frumoase și corul a cântat mai multe cântări întâi bisericești, apoi lumești. — Și țineți des astfel de întruniri? Duminecă de Duminecă cât ține iarna, domnule, până în postul Paștilor. Înainte de amezai mergem la biserică, iar după amezai la școală. — Și omul meu nu avea destule cuvinte să laude hărnicia preotului lor, a părintelui Ioan *Budoiu*, care zi și noapte muncește pentru înaintarea lor. Le-a zidit biserică, școală, tovărășie Reiffeisen, din al cărei venit se cumpără cărți pe seama elevilor și se abonează ziare și reviste, le-a făcut fanfară și cor, a ținut în diferite rânduri cursuri cu analfabeții etc. Iată un om conștiu de misiunea ce a luat asupra sa.

Camera, în ședința sa dela 8 l. c., a validat alegerea dlui *Petru Mihali* dela Sighetul Maramurășului. Noul ales și-a recunoscut atitudinea greșită politică din trecut și a făgăduit să fie bun român de aici încolo. Familia Mihali a numărat între membrii săi bărbați de înaltă valoare culturală.

Congresul advocaților se va ținea la Oradea Mare în zilele dintre 15 Ianuar și 15 Februar 1923. În vederea congresului, advocații din Oradea Mare s'au constituit în secțiuni pentru a pregăti materialul dezbaterilor.

Cele mai rele... Un învățat englez a ținut o conferință în institutul de igienă din Londra și a declarat următoarele: Sânt patru otrăvuri sociale: tutunul, alcoolul, ceaiul și cafeaua; cele mai rele din acestea sânt — după a sa părere — cafeaua și ceaiul: cea dintâi atacă inima; ear a doua, ceaiul beut zilnic, strică stomacul. (Și alcoolul? — Probabil le strică pe amândouă).

«**Școala Bănățeană**», revistă pedagogică, a apărut nr. 2. Cuprinde: Cătră preoșimea și învățătorimea română, de I. Oariu. Versuri de G. Băleanu. Criza de învățători, de Elena Biju. Abel. Partea oficială. Informațiuni. — Un număr 4 Lei. Abonamentul până la finea anului (patru numere) 15 Lei. Redacția și Administrația: Școala primară în Caransebeș.

Societatea „Dușmanii alcoolului și nicotinei” (D. a. n.)

Din inițiativa dlui Dr. Suci Sibianu, medic de spital în Brașov, s'a înființat această societate ca să se pună stavilă ravagiilor alcoolului și tutunului.

Medicii mai cu seamă — acești pioneri ai sănătății publice, — își pot da seama de nenumăratele și zilnicele mizerii corporale și morale, pe care le provoacă aceste două toxine, atât de periculoase și atât de răspândite.

Nu vrem să mai stăm cu mâinile în sân în fața unui așa mare pericol al sănătății și puterii de viață a poporului nostru. Nu aprobăm principiul comunist — că viața ne aparține — ci din contră afirmăm, că sântem datori fiecare din noi, de a ne păstra intactă *sănătatea* pentru familia și țara noastră scumpă. Statul nostru n'are curajul Americii de a aduce legea mărășă a prohibirii alcoolului; trebuie inițiativa particulară să lucreze în această direcțiune și apelăm la toți oamenii de bine de a se grăbi să se înscrie în societatea noastră. Nu se cere nici o cotizațiune, singura condițiune este ca fiecare membru al Societății «D. a. n.», să fie român, să fi împlinit 18 ani și să ne trimeată scris și iscălit de mâna proprie următoare declarațiune: «Mă declar cu trup și suflet membru și partizan al societății «D. a. n.», numindu-mă *danist*, adică dușman de moarte al alcoolului și tutunului, pe cari jur, că nici-odată, sub nici o formă și sub nici o

condițiune, nu le voi lua în gura mea, pentru-ca întreaga mea sănătate neatinsă și brațele mele cinstite, muncitoare să le pot oferi familiei și țării mele scumpe. În loc de ori-ce alt salut voi întrebuința totdeauna cuvântul «sus patria». Așa să-mi ajute Dumnezeu. (Numele... Etatea... Adresa...)

Grăbiți deci, voi tinerii fără experiență, cari nu vă dați încă seama pe ce drum ați apucat, sau veți apuca, și voi adolescenții și oameni maturi, cari observați deja pe voi semnele îmbătrânirii prea timpurii, din cauza acestor două otrăvuri, de care nu vă lasă prietenii voștri răi de a vă salva, precum și voi oamenii mai bătrâni — cari ați copilărit într'un timp când sănătatea individului nu se considera un tezaur atât de prețios, și când neamul nostru suferă atât de urma marelui război, — grăbiți vă cu toții de a pune umărul.

Poșta redacției

Dlui E. M. în A. Au sosit toate. Apar pe rând Mulțumiri.

Nr. 8908

(212) 3—3

Concurs

În scopul conferirii de stipendii și ajutoare pe anul 1923 din fundațiunea «Andronic»:

- I. Pentru învățăceii de orice meserie.
- II. Pentru sodalii, deveniți atari în decursul anului 1922.
- III. Pentru sodalii, cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor și au dat dovezi despre dexteritatea de a putea deveni măestri, — prin aceasta se descrie concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Toți petenții la ajutoare și stipendii să producă:

1. Extras din matricula botezaților;
2. Atestat dela comună, despre averea proprie a părinților;
3. Atestat familiar despre familia părinților concurentului ori, fiind el căsătorit, despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sânt în familie, câți cercetează școala și câți mai sânt la meserii.

Îndreptățiți a petiona sânt numai români ortodocși născuți în arhidieceza de Alba Iulia și Sibiu.

În special au să dovedească:

I. Învățăceii

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etății
- b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contractul cu măestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură ori magistrat);
- d) adeverință dela măestru despre sporul ce-l arată în măestrie, despre diligența și purtarea morală; vidimată de catihetel sau parohul local.

Contractul trebuie aclus la cerere în original, sau în copie autentică.

II. Sodali

- a) că au terminat anii de învățacel, ceace vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XXVII din 1884 §. 67),
- b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceace vor dovedi ori cu carte de lucru, ori cu adeverință dela măestru;
- c) ceice vor dovedi, că sânt membri ai vreunei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi, vor fi preferiți.

III. Sodali cari sânt în condițiuni de a deveni măestri

- a) să aibă certificat dela măestru;
- b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere în calitate de calfă, ceace vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adeverințe dela măestrii la cari au lucrat;
- c) în cerere să arete anume locul unde voiesc să se așeze ca măestri, ce fel de mijloace mai are pentru a începe meseria pe socoteala lor;
- d) să dovedească cu atestat dela ofițerul parohial că cercetează biserica și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se cere, ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna proprie, a-

dresate Consistorului arhidiecezan ort. rom. din Sibiu și să le înainteze cel mult până la 31 Decembrie 1922 st. v.

Cererile neinstruite în regulă și cele intrate după termen nu se vor lua în considerare.

Sibiu, la 12 Noembrie 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 462/1922

(217) 2—3

Concurs

În conformitate cu ordinul Ven. Consistorului diecezan Nr. 3280/1922 se publică concurs pentru întregirea parohiei Rastolița, (Răstoșnea) de cl. a III-a, din protopresbiteratul Reghinului, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Beneficiile împreunate cu acest post sânt toate venitele statorite în ședința comitetului parohial dela 26 Noembrie 1922 și salariul dela stat conform calificațiunii și anilor de serviciu a alesului paroh.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh vor înainta, în termenul deschis, cererile lor la subsemnatul oficiu protopopesesc, iar pentru a se face cunoscuți poporului se vor prezenta, după prealabila încunoștințare a oficiului protopopesesc la biserică într-o Duminică ori sârbătoare spre a cânta, predica, eventual a liturghisi.

Reghin, 27 Noembrie 1922.

Oficiul protopopesesc ortodox român al tractului Reghin în înțelegere cu comitetul parohial.

Vasile Duma
protopop

Nr. 559/1922

(216) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III Stoiceni, protopresbiteratul

Cetatea de peatră se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în «Telegraful Român».

Venitele parohului sânt cele statorite în coala B. și cuartir, cu grădină, în natură apoi lemne de încălzit.

Reflectanții sânt poftiți a-și trimite cererile de concurs cu documentele necesari în termenul fixat acestui oficiu protopresbiterat ortodox în Lăpușul-Unguresc, și cu observarea prescrișelor regulamentare se pot prezenta în comună pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Lăpușul-unguresc, la 7/20 XI — 1922.
Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului «Cetatea de peatră», în înțelegere cu comitetul parohial.

Zaharie Manu
protopop.

(215) 3—3

Concurs repetit

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa III Burjuc, protopresbiteratul Ilia, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Retribuțiunile împreunate cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesesc, ear concurenții cu prealabila încunoștințare a subscrisului se vor prezenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra.

Burjuc, la 12 Noembrie 1922.

Oficiul protopopesesc ortodox român al tractului Ilia în înțelegere cu comitetul parohial.

Constantin Moldovan,
protopop.

Prima fabrică română de stampile

Oct. L. Vestemean

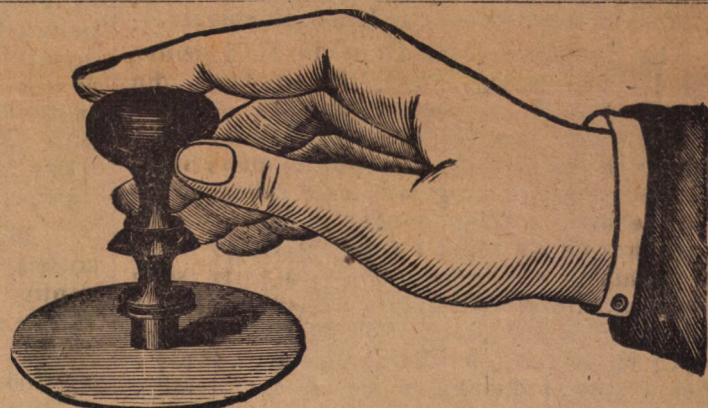
Sibiu, strada Țiglariei Nr. 18

Execută tot felul de stampile din cauciuc, diferite medalioane, precum și sigile din metal pentru sigilarea cu ceară, mașini de numerotat și cu data zilei din metal, și orice lucrări ce se țin de brânșa aceasta.

Comandele să se adreseze la „Librăria Arhidiecezană”, Sibiu, str. Mitropoliei 45, sau direct la fabrică. Cu toată stima

145

Oct. L. Vestemean.

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1923

Cuprinde bogată și interesantă materie, cu numeroase ilustrațiuni.

Amintim, din cuprinsul acestui Calendar, următoarele: Despre *încoronarea* MM. LL. Regele și Regina români lor, — cu cele mai frumoase ilustrații ale *Suveranilor*, a e *Moștenitorilor de tron* și altele; Despre eroul *Iancu*, marele dascăl *Gheorghe Lazar*, Mitropolitul *Andrei Șaguna*; Sfințirea bisericii încoronării la Alba Iulia; Versuri a ese; Despre biserica românească; Cum să ne păstrăm sănătate; Însemnări economice; Cele mai bune povestiri: *Uriașul*; *Puricele* și *musca*; Istorioare și snoave cu haz; Povește, glume, — și altele, și altele.

Pe lângă ilustrațiile amintite mai sus, se găsesc în Calendar chipurile lui: *Avram Iancu*, *Andrei Șaguna*, chipul *Coroanei de oțel a Regelui*, și al *Coroanei de aur a Reginei*, *Suveranii sub baldachin*, *Regele citind proclamația la Alba-Iulia*, *Poarta cetății* ș. a.

În celelalte părți ale calendarului se află: *Cronologia*, *zilele și lunile de peste an*, *mersul vremii*; *Însemnarea târgurilor*, *întocmite după luni*, *anunțuri* ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu *Șematismul* bisericii ort. române din arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catiheti și învățători, — și altă ediție, *fără Șematism*.

Prețul: { Ediția cu Șematism 15 Lei } plus porto postal Lei 4 și sânt a „ fără ” 10 Lei } se trimite înainte prin mandat postal.

Librăriilor pentru desfacere peste 10 exemplare se dă rabat